

NKALÁSIYA

Nkalásiya Wee u kwo p:aa páádi a tóó, Antiyóka ngmê, Yikóniyêm myomo, Lisitída pyolo, Ndêêpi podo. Póól pini dê Mbanapas yi p:aani páádi knî yi k:oo lee knopwo, Yesu p:uu y:i ye dpîmon:aa danêmbum. (Dpodo 13:14–14:20) Yi p:aani páádi knî yi k:oo Nju pi knî ngmê Yesu ka kêlimî mbê dniye, yélini daa Nju tpémi, yilí mye kêlimî mbê wo. U kuwó dini ghi ngê Póól Mbanapas y:oo yi yéli a kuwo tumo, Sidiya wee u kwo mê diyé knopwo.

Póól p:aani p:aani dpîmon:aa dpodo ee, u kuwó dini ghi ngê Nkalásiya tpémi yi p:uu kópu ngmê nyongo. Kópuni nyongo, yi kópu ala. Nju pi knî ngmê, Yesu u yoo vy:o n:ii ghê dniye, Nkalásiya tpémi ye ala kópu dnyimon:aa tpapê, yipu, Nju pi ngê pyaa dmyeno, Chóó Lémi u l:ii nmyi p:uu dpí kaa we, Mósisi ngê dêêpí kópuni a d:êê too, yintómu dmyinê cháâcháâ dé. Yipu, Póól ka namê ng:aa, Yesu p:uu dêpwo a ya. Yipu, Pita, Njems mbwémi Njon ye yidmyinê ng:aa, Yesu p:uu vyílo dé yidnya a ya. Nkalásiya tpémi woni knî y:oo yi yéli yi dnye dmi ny:ee ngópu.

Póól ngê u yi u ngwo doo kwo, Nkalásiya tpémi yi nuw:o dmi nî wáti té, u l:êê dîy:o ala pweepwee pee ye dy:ââ ngê. Chóó daa d:êê ngê, ngmênê kópuni doo tpapê dé, u pyipe ngmê ngê doo d:êêd:êê dé. Yi kópu dyuu ala.

1 ¹Nê Póól, Yesu Kédisu u dyépi ngmê. Daa a chóó u dyépi ngê nî pyodo, myenté daa pi ngê u dyépi ngê yinê pyódu noo, ngmênê nmî Mî Chóó Lémi, n:ii ngê nmî Lémi Yesu Kédisu kpêênî mède pyidu ngê, yi dyépi ngê y:oo a pyódu noo.^a ²Yélini Yesu u yoo vy:o nmyinê ghê dniye, Nkalásiya Wee u kwo, ala pweepwee pee nmye nîné dyede. Nmyi tídê mbwó yoo, yélini yi k:ii nmo pyede, yi mb:aamb:aa nmye da dy:ââ ngmê.

³Nmî Mî Chóó Lémi, nmî Lémi Yesu Kédisu u k:ii, dny:oo a ngêêpí nmyo, mb:aamb:aa ngê nmye myedny:oo a vuyuwu. ⁴Nmî Lémi ngê nmî dono knî yi l:êê dîy:o chóóchóó y:àngo, mu kópu u dîy:o u yi u ngwo doo kwo, Dono kwulo nê pw:ii té. Yi ngwo nmî Mî u pono a vyápê wo.^b ⁵Yi kópu u l:êê dîy:o pi knî y:oo nmî Mî adnyi chaa kîgha, chedê ngê daawa pyódu. Ndê kópu yila.

---

^a 1:1 Nkal 1:11-12   ^b 1:4 Nkal 2:19-20; Taitas 2:14

Nmî Lémi p:uu kópu dyuu ngmêêpî, u danêmbum

⁶Nkalásiya tpémi, dmyinê ngwéti nê. N:ii ngê Yesu Kédisu kóo k:oo kaa nmyoo, Chóó Lémi, lukwe díy:o límílimí ngê dmyinê kuwo ngmê. Lukwe díy:o kn:aa yéli yi kópu kní ye nmyi ng:aa mbê dniye. ⁷Nmî Lémi p:uu kópu ndêndê mu ngmidi nmye kîny:uu vyu, ngmênê pi ngmê kní y:o nmyi némi dmi wumê dyede tumo, u yi y:e a kwo, Yesu Kédisu u kópu dyuu nmî ngmêê.^c ⁸N:ii ngê kn:aa kópu nmye angmêmî vyi knomomê, Chóó Lémi ngê d:ud:umbiy:e wa dyênê. Kn:aa kópu nmye anm:uu vyi knomomê, ye Chóó Lémi ngê wa dyênê nmo, myenté enjel ngmê ngê kn:aa kópu nmye angmêmî vyi knomomê, ye Chóó Lémi ngê wamye dyênê.^d ⁹Yi kópu wunê nmye kîny:uu vyu, ala ngwo mênîné tpaépê, kópu dyuu ndêndê ka nmyi kêlímî mbê dniye, n:ii ngê kn:aa kópu nmye angmêmî vyi knomomê, Chóó Lémi ngê d:ud:umbiy:e wa dyênê.

¹⁰Lukwe, nmyinê nmye nê ngê u yi u ngwo a kwo, Yoo yi nuu u pi ngê nî pyódu? Kêle, u ya a nga a kwo, Chóó Lémi u nuu u pi ngê nî pyódu. U ya a nga wodoo kwo, Yoo yi nuu u pi ngê nî pyódu, ye Yesu Kédisu p:uu dpodo pyu ngê daapîné pyodo.^e

Póól ngê kópu dyuu n:ii dpîmon:aa tpaépê dé

Dpodo 8:3; 9:1-30

¹¹A tîdê mbwó yoo, ala kópu nmyi lama choo a ya. Kópu dyuu n:ii nmye n:uu vyi too, a chóó a mênê dèp:a ngî too,^f ¹²mye daa pi ngê a ka yinê vyi too, pi p:uu myedênoon:aa ndiye. Kêle, Yesu Kédisu ngê a lama yinê kalê too.

¹³Yesu u yoo vy:o ghêlî dèp:angê ghê wo, kópuni noo a d:uud:uu dé nmyi lama kíyedê pyede. U ya a nga doo kwo, Yesu u kwee nî chápwo, u yoo chedêchedê nî chedê. Yi kópu u l:êê díy:o nîmon:aa mgîmîmgîmî dé, yi kpadakpada tédê nîmo íné dé.^g ¹⁴Nju tpémi yi vy:o yélini yi k:ii kwodonkwodo nmee a kaakaa, yi yéli yilí nî t:ee kwólu. Nmî kn:ââ yoo yi dèépî kópu dyuu ntênê noo a chââchââ dé, yi chââchââ tédê nî t:ee kalê too.^h

¹⁵Ngmênê Chóó Lémi ka nê ch:anê wo, niye mênê noo a kwo, u ngwo a ngmidi noo,ⁱ ¹⁶mu kópu u díy:o apê, Nê a Tp:ee p:uu pîchoon:aa danêmbum, yélini daa Nju tpémi, yi yéli ye pîchoon:aa danêmbum. Dini ghi n:ii ngê Tp:oo a ka a kêma ngê, yi kópu p:uu pi ngmê ka dîpî póó wo.^j ¹⁷Njedusalem dîpî n:ee, yélini Yesu u dyépi ngê a kada a pyaa dniye, ye myedîpî póó wo, ngmênê Alépiya Wee u kwo pi kwéli dèpwo a ya, y:i noon:aa a nuw:o, u kuwó dini ghi ngê Dîmaskîs nî diyé wo. ¹⁸M:ââ pyile

^c 1:7 Dpodo 15:1,24 ^d 1:8 1 Kódin 16:22 ^e 1:10 1 Tes 2:4 ^f 1:11 Mát 16:17

^g 1:13 Dpodo 8:3 ^h 1:14 Dpodo 22:3 ⁱ 1:15 Is 49:1 ^j 1:16 Dpodo 9:3-6

mî loo, Njedusalem u ngwo nî loo, Pita n:uu módu, wiki miyó u kwo noon:aa ya. ¹⁹Yesu u dyépi dípîm:uu módu, ngmênê Njems ngmidi nî módu, nmî Lémi u mbwó.^k

²⁰Kópuni nmye d:a vyi té, ndê kópu dé, Chóó Lémi u ngîma nmye dênîné k:omodané.

²¹U kuwó dini ghi ngê Sidiya Wee Silisiya Wee yi kwo noon:aa dpodo.

²²Yi ngwo Njuda Wee u kwo yélini Yesu u yoo vy:o dnye kwo, yi lama

dênoo ya. ²³Dpodoni nîmon:aa dódó dé, dnyimo nyepênypê dé, numo

ka yipu, Pini n:ii ngê dpîmo a kpakakpaka nmo, ala ngwo nmî Lémi u

kópu dyuu pi knî ye mêmîné tpaépê té. ²⁴A l:êê díy:o nmî Mî dnyimo chaa kîgha.

Kada pini knî y:oo Póól u kópu dyuu u ngwo daa ngmêê tumo

2 ¹M:ââ y:a mê páádi Yesu p:uu noo dpodo, yi ngwo Taitas a p:uu nî t:ângo, Mbanapas u k:ii Njedusalem nmî lee dniye.^l ²Léma n:ii Njedusalem doo a kwo, dèpa dódó kalê noo, ngmênê nmî Lémi ngê Njedusalem yinê dy:ââ noo. Pita, Njems mbwémi Njon, yélini yi pi dmi nmyi ndiye kîgha pyu knî ye ndîf dé, yi pini pyile knî ye yi mo a dpodo u kakê mê ye kîn:uu chámê ngê. Kópuni dyuu pi knî ye nîmo tpaépê too, yi pini pyile knî ye kînê nté too, mu kópu u díy:o u ya a nga dèpwo kwo, Dpodoni nî dódó, k:omo tpile ngê pyaa we. Myenté dpodoni n:aa dódó ngê, u ya a nga daa kwo, K:omo tpile ngê mye pyaa we. ³K:omo tpile a mbwó Taitas daa Nju pi, ngmênê yi lémi pyile knî y:oo Chóó Lémi u l:ii p:uu daa t:ee ngópu. ⁴Nyââ, A dpodo u kakê mê ye n:uu chámê ngê, mu kópu u díy:o Nju pi knî ngmê y:oo nmo Yesu u yoo tumu dnye ngetengete nmo. Yesu u yoo vy:o pi yilf dódó tumo, yinê ye, Nmî mbwó yoo, ngmênê daa nmî mbwó yoo. Yi Nju tpémi y:e u yi doo kwo, Kópuni u l:êê díy:o Yesu u yoo knî y:oo nmî dèêpî kópu dyuu daa cháâchââ tumo, yi kópu nmo pyw:oo. U yi y:e doo kwo, Yesu u yoo knî y:oo nmî dèêpî kópu dyuu yintómu dny:oo cháâchââ dé. ⁵Ngmênê yi Nju tpémi ye dpíp:ê ng:aa mbê dniye. U yi nmo dèpwo kwo, Nmî Lémi u kópu ndêndê ngmêê y:e. Yi kópu dyuu wo ngmêê tumo, ye yi dèêpî kópu yilf p:ee cháâchââ tumo, dpodo ndîf ngê nmye pî pyodo.

⁶Nmyi ndiye kîgha pyu knî y:oo yi lémi pyile knî a cháâchââ tumo, mu kópu u díy:o Yesu p:uu dnya a ya, ngmênê yi kópu a ka daa ndîf kópu. Nmî Mî ngê yoo daa yi pi dmi mbêmê a myeme too, nmî gha dmi u kpêê. Nyââ, yi lémi pyile knî y:oo a kópu dyuu daa ngmêê tumo, ⁷ngmênê ala kópu a w:ee ngópu, nmî Lémi ngê Pita ka ntee a vyu, kwo, Nju tpémi ye a kópu dyuu chi tpaépê, a ka yinté mye vyu, a ka pê, Yélini daa Nju tpémi, a kópu dyuu ye michin:aa tpaépê. ⁸Nyââ, nmî Lémi ngê Pita ntee a

^k 1:19 Mát 13:55   ^l 2:1 Dpodo 11:30

wêdêwêdê kwólu, Nju tpémi yi l:êê díy:o u dyépi ngê pyódu ngê, yi pini mu ngmidi ngê yiné myedê wêdêwêdê kalé noo, u dyépi ngê a pyódu noo, yélini daa Nju tpémi, ye dy:ââ noo. ⁹Nyââ, nmyi ndiye kígha pyu kní y:oo pini n:ii pyile kní a cháachââ tumo, Pita, Njems mbwémi Njon, vyílo yi pini pyile kní y:oo a w:ee ngópu, apê, Nmî Mí ngê nê ndêndê ngê a ngmidi ngê. Yi kópu u l:êê díy:o yi tpókní y:oo Mbanapas k:ii nyi kêê dê mgímí dumo. Nmî nuw:o dmi ngmidi ngê nmî pyódu ngê, nyepê, Nju tpémi yi vy:o anmí dpodo, kn:aa yéli yi vy:o choon:aa dpodo. ¹⁰Kópu mu ngmidi nye vyi ngópu, nyepê, Nmî vy:o pinté yoo choo a ngêêpí dé. U ya a nga doo kwo, Vyílo yi kópu yiní d:uud:uu.

Póol ngê Pita u ngwo wáti ngê

Dpodo 15:1-2

¹¹A tídê mbwó yoo, nmyi ndiye kígha pyu kní y:oo apu, Pita u kópu dyuu, ndêndê kópu dyuu, nê a kópu dyuu daa ndêndê kópu dyuu, ngmênê dini ghi n:ii ngê Pita Antiyóka a loo, a chókó ní wáti ngê, mu kópu u díy:o daa nmî Mí u nuu u kópu ngmê d:uu ngê. ¹²Dini ghi n:ii ngê Pita mwiyé Antiyóka nmo a loo, yélini daa Nju tpémi, u k:ii nmîmon:aa yakmaapí. U kuwó dini ghi ngê Nju pi kní ngmê Njedusalem a ndê dniye, Antiyóka a lee dniye. Yi yéli Njems p:uu dnya a ndiye. Dini ghi n:ii ngê taa dniye, Pita kn:aa yéli yi vy:o mêtêpwon:aa yakmaapí, mu kópu u díy:o Nju tpémi ye nkíngê mbê wo. ¹³Nju tpémi n:ii Yesu u yoo vy:o dnye kwo, Pita u nt:anê nye yaa dniye, Mbanapas myedê pêêdí ngópu, Pita u nt:anê nye yé ngópu. ¹⁴Dini ghi n:ii ngê yi kópu yi p:uu ní módu, nê, Nmî Lémi u kópu dyuu ndêndê dê kn:aadi ngmê. Nê, Yélini daa Nju tpémi, lukwe díy:o kpeme ye dê yaa dmi. Yi ngwo Pita yi ngópu ní ghââ kwólu, kwono, Nyi Nju pi, ngmênê yélini daa Nju tpémi yi k:ii kînmyee a yakmaapí. Kwono, Lukwe díy:o l:êê ghi ala ngwo chi ngmêê, kpeme ye chi yââ. Kwono, Lukwe díy:o u yi nga a kwo, Yélini daa Nju tpémi, nmî dêêpí kópu dyuu dny:oo cháachââ.

¹⁵Kwono, Yélini daa Nju tpémi, nmî dêêpí kópu dyuu daa cháachââ tumo. Kwono, D:ee yinté pini dê. Kwono, Nye Nju pi dê, dêêpí kópu dyuu nyipu a cháachââ, ¹⁶ngmênê ala kópu nyiné w:ee ngê, daa dêêpí kópu dyuu cháachââ mbêmê pi Chókó Lémi ka pi mb:aa ngê dpí pyódu, ngmênê pini n:ii Yesu Kédisu ka a kélímí, yi pini Chókó Lémi ka pi mb:aa ngê dpí pyódu. Kwono, K:omo tpile nye Nju pi dê, ngmênê Yesu Kédisu ka nyi kélímí mbê knopwo. Kwono, U yi nye doo kwo, Yesu Kédisu ka kélímí mbêmê Chókó Lémi ka pi mb:aa ngê nyi pyaa kní. Kwono, Dêêpí kópu dyuu cháachââ p:uu nyi nuw:o dê dêdpímo a kwo, mu kópu u díy:o ala kópu puku yedê a tóó, Doo u ntââ dêêpí kópu dyuu cháachââ mbêmê pi Chókó Lémi ka pi mb:aa ngê daawa pyódu.^m

^m 2:16 Lóma 3:20-28; 11:6

¹⁷Kwono, Nyââ, u yi nye doo kwo, Yesu Kédisu ka kélîmî mbêmê Chóó Lémi ka pi mb:aa ngê nyi pyaa knî. Kwono, Yi kópu u l:êê dîy:o nmî kn:ââ yoo yi dêêpî kópu dyuu chââchââ daa ndî kópu ngê nye pyodo. Kwono, Kî Nju tpémi ye yinê ye, Yesu Kédisu ngê pi dono ngê da pyódu nyo. Kwono, Kî yéli yi kópu nangê ndê kópu? Kwono, Daa ndê kópu. ¹⁸Kwono, Nmî kn:ââ yoo yi dêêpî kópu chââchââ pi knî ye tédê kópu ngê nî pyódu ngê. Kwono, Ye wanî vyi knomomê, Yi dêêpî kópu dyuu mêtmyinê chââchââ dé, ye ala kópu a ka wa vyi ngmê, a ka wo, Nýóó nyi kn:aadi ngê, dênnyoo a chââchââ dé. ¹⁹Kwono, Dêêpî kópu dyuu mbêmê nê w:ee ngê, nê, Nî kn:aadi ngê, Chóó Lémi ngê u l:êê dîy:o wamî dyênê nê. Kwono, Ngmênê a yikî Yesu Kédisu u pwo ghay wo, a l:êê dîy:o pwene. Kwono, Dini ghi n:ii ngê Yesu k:ii ngmîdi ngê nyi pyaa knopwo, kwono, na a ka yi ngwo my:aa pwene, dêêpî kópu dyuu ngê mēdaa mbêpê kîgha nê. Kwono, Yesu Kédisu kpêênî mēdê pii wo, u l:êê dîy:o ghê kamî nê pyw:àngo, Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê yinê a mbêpê kîgha nê.ⁿ ²⁰Kwono, Daa a chóó a pono n:aa vyápê, Yesu Kédisu u pono n:aa vyápê, a p:uu mye t:a. Kwono, Ala ngwo Chóó Lémi Tp:oo ka n:aa kélîmî, u ngwo n:aa dpodo. Kwono, Yi pini nódo a nuu ghi a tóó, chóóchóó a l:êê dîy:o y:àngo. ²¹Kwono, Chóó Lémi ngê kópuni nmî l:êê dîy:o d:uu ngê, u wépi dîpî puwâ. Kwono, Kî Nju tpémi y:oo apu, Dêêpî kópu dyuu chââchââ mbêmê, pi Chóó Lémi ka pi mb:aa ngê dpî pyódu. Kwono, Yi kópu wo ndê kópu, ye Yesu Kédisu módó pî pwene, u pwopwo mbêmê daapî ngee nmoo.

Dêêpî kópu dyuu chââchââ u danêmbum

3 ¹Nkalásiya tpémi, nuw:o nmyi mênê ngma a tóó? Lukwe dîy:o Yesu Kédisu dp:ee nuw:onuw:o ngmê, dêêpî kópu dyuu nmye chââchââ tumo. Lónté pipi kópu ngê nmyi nuw:o dmi u ngwo nmyi ngmêê tumo? Yesu Kédisu ngê kópuni nmî l:êê dîy:o kídosi níedê d:uu ngê, u kakémê ntênê nmye kîn:uu chámê ngê. Lukwe dîy:o nmyi nuw:o dmi p:uu daa wee. ²Kópu mu ngmîdi nmye nînê póópóó. Ló kópu mbêmê Chóó Lémi u Ghê Dmi nmyinê pyw:ee ngópu? Dêêpî kópu dyuu chââchââ mbêmê nmyinê pyw:ee ngópu, ó Yesu ka kélîmî mbêmê nmyinê pyw:ee ngópu? ³Angénté, nuw:o nmyi mênê mēdaa tóó? Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê kamî ngê pyódu nmyoo, lukwe dîy:o u yi nmye a kwo, Nmyi chóó nmyi wédêwédê mbêmê pi mb:aa ngê nmyi pyaa dmi. ⁴Kópuni nmye pyaa dniye, lukwe, nmyinê nmye módó nmye pyaa dniye? Kêlê, daa módó nmye pyaa dniye. ⁵Nmyinê nmye ló kópu u l:êê dîy:o Chóó Lémi ngê u Ghê Dmi nmye a kpo, mbwudu nmyi vy:o u ngwo dpî chaa té? Lukwe, nmyinê nmye dêêpî kópu dyuu chââchââ u l:êê dîy:o, ó Yesu ka kélîmî u l:êê dîy:o?

ⁿ 2:19-20 Lóma 6:6; 7:6; Njon 13:1; Nkal 1:4

⁶Epílaham p:uu nga a nuw:o mbê dmyeno. Puku yedê alanté a tóó,
Epílaham Chóó Lémi ka dpîmo a kélîmî,
pi mb:aa ngê u ngwo u kwo a pyodo.^o

⁷Yi kópu u l:êê dîy:o ala kópu nmyi lama choo a ya, N:ii knî y:oo dêêpî kópu dyuu a cháâchââ tumo, k:omo tpile yi kn:ââ Epílaham, ngmênê nmî Lémi ka daadnyi kélîmî knomomê, ye daa Epílaham ntee yéli. Yélini nmî Lémi ka a kélîmî té, vyílo yi yéli Epílaham ntee yéli. ⁸Epílaham u dye ghi ngê, Chóó Lémi u lama doo a ya, apê, Yélini daa Epílaham u tii ínedê yéli, dîyo a ka adnya a kélîmî, pi mb:aa ngê u ngwo a ka wa pyaa dmi. Yi kópu u l:êê dîy:o Chóó Lémi ngê Epílaham ka ló dini a vyu, kwo, Dyámê mbêmê pi dyêédî yintómu knî y:oo l:êê dîy:o mb:aamb:aa wa a pyw:ee ngmê.^p ⁹Epílaham Chóó Lémi ka doo a kélîmî, mb:aamb:aa u ngwo a pyw:ângo. Yélini yinté a kélîmî té, mb:aamb:aa yinté amyedê pyw:ee ngmê.^q

¹⁰N:ii knî y:oo u yi a kwo, Dêêpî kópu dyuu cháâchââ mbêmê Chóó Lémi ka pi mb:aa ngê nmî pyaa dmi, yi yéli wa dêê dmi, Chóó Lémi ngê dîyo wa dyênê té. Yi kópu nmî lama a tóó, mu kópu u dîy:o puku yedê alanté a tóó,

N:ii ngê dêêpî kópu yintómu daadî cháâchââ,
Chóó Lémi ngê dîyo wa kpada.^r

¹¹Nyââ, dêêpî kópu dyuu cháâchââ mbêmê, pi Chóó Lémi ka pi mb:aa ngê d:uudpî pyódu, mu kópu u dîy:o puku yedê alanté a tóó,
Pini n:ii adî kélîmî,
Chóó Lémi ka pi mb:aa ngê u ngwo wa pyódu.^s

¹²Dêêpî kópu dyuu cháâchââ daa kélîmî u pee, ngmênê pini n:ii ngê dêêpî kópu dyuu d:ud:umbiy:e adî cháâchââ, yi pini ngê u ghê njini u ngwo wa a pyw:oo.^t ¹³Ngmênê nmo dîpedîpe nyédi, dêêpî kópu dyuu dnyinté nmo cháâchââ ngê, u l:êê dîy:o nmî kpadakpada nmo t:âât:ââ. Ngmênê Yesu Kédisu ngê nmî kpadakpada tédê nmî d:aa dmi a kââdî ngê. Yinté kópu puku yedê alanté a tóó,

Pi knî y:oo pini n:ii dpî vya ngmê,
yi pee p:uu dpî t:ee ngmê,
yi pini daa Chóó Lémi u nuu u pi,
u kpadakpada tédê dpî lê.^u

¹⁴Nyââ, Yesu Kédisu ngê nmî kpadakpada tédê dyé nmoo, mu kópu u dîy:o u yi u ngwo doo kwo, Kópuni M:aa ngê Epílaham ka a vyu, pi dyêédî yintómu knî yi l:êê dîy:o nî d:uu, myenté yélini a ka adnya a kélîmî, M:aa u Ghê Dmi yi mênê adî ya.

^o 3:6 Gen 15:6   ^p 3:8 Gen 12:3; Dpodo 3:25   ^q 3:9 Lóma 4:16   ^r 3:10 Deut 27:26

^s 3:11 Nkal 2:16   ^t 3:12 Lóma 10:5   ^u 3:13 Deut 21:22-23; 2 Kódin 5:21

**Dêêpî kópu dyuu cháâcháâ ngé Chóó Lémi
u ndê danê u d:aa dêpê kââdí ngé**

¹⁵A tídê mbwó yoo, dyimê pywuu nmye ngmênîné kuwo. Dini ghi n:ii ngé pi ngé dy:âma ndîfî dpî y:oo, yi ngwo naa dpî yé ngmê, yi nááli d:uudpî téd:a, doo u ntââ pi ngé yi pini cha daawa chámê dê. ¹⁶Chóó Lémi ngé Epílaham yinté u kwo a kââdí ngé, u kwo doo a ndê danê, u tii íedê pini ngmê p:uu myedoo a ndê danê. Doo u tii íedê yéli yintómu yi p:uu doo a ndê danê, ngmênê u tii íedê pini ngmídi p:uu doo a ndê danê, Yesu Kédisu.¹⁷ ¹⁷Kópuni d:a d:êê té, yi nt:u kópu ala. Chóó Lémi ngé Epílaham u kwo a kââdí ngé, u kwo myedoo a ndê danê. M:ââ podo yono y:a mê pyolo y:a mî loo, Mósisi ngé u dêêpî kópu dyuu u ngwo a d:êê too. Doo u ntââ yi dêêpî kópu dyuu ngé Chóó Lémi u ndê kópu dyuu daawa ngmêê, wunê myedêpê ngmêê too.¹⁸ ¹⁸Epílaham ngé dêêpî kópu dyuu cháâcháâ mbêmê mb:aamb:aa wodê pyw:ângo, ye daa Chóó Lémi u ndê danê mbêmê pêdê pyw:ângo. Ngmênê Epílaham Chóó Lémi u ndê danê ka a kélîmî mbê wo, mb:aamb:aa u l:êê díy:o a pyw:ângo.^x

¹⁹A ka anmyinê póó dmi, a ka nye, Lukwe díy:o Chóó Lémi ngé dêêpî kópu dyuu Mósisi ka a y:ângo? U nt:u kópu nmye nîné tpaê, pi knî y:oo dono kópu daamupaa d:uu y:e, u dí Yesu Kédisu paan:aa taa we, pini n:ii p:uu Chóó Lémi Epílaham ka doo a ndê danê. Myenté Chóó Lémi ngé u dêêpî kópu dyuu pi knî ye chóó dêpê vyyu, Mósisi ngé enjel knî yi kwo a ny:ee too, pi knî ye u nkwo mî vyi too.¹⁹ ²⁰Ngmênê Chóó Lémi Epílaham ka chóó doo a ndê danê, pi yi kélê daangmê ghê wo.

Kópuni u l:êê díy:o Chóó Lémi ngé u dêêpî kópu dyuu Mósisi ka a vyyu

²¹A ka anmyinê póó dmi, a ka nye, Lukwe, Chóó Lémi Epílaham ka doo a ndê danê, u kuwó dini ghi ngé yi kópu k:omodanê kópu ngé pyódu ngé, u mo kópu Mósisi ka m:uu a vyyu? Kéle. Doo u ntââ pi ngé dêêpî kópu dyuu cháâcháâ mbêmê ghê kamî daawa a pyw:oo. Yinté dêêpî kópu dyuu wodnya a kwo, ye yi dêêpî kópu dyuu mbêmê yoo Chóó Lémi ka pi mb:aa ngé pí pyaa dniye.²¹ ²²Ngmênê pi yintómu yi dono knî yi l:êê díy:o, Chóó Lémi ngé yi maa dmi nkoko ngé, doo u ntââ módó u kwo daawa lee dmi. U yi u ngwo a kwo, Yélini a tp:ee Yesu Kédisu ka a kélîmî té, a ka pêdê lee dniye. U yi u ngwo a kwo, Epílaham ka kópuni wunê nê vyyu, vyílo yi yéli yi l:êê díy:o nî d:uu, a kêê k:oo u ngwo p:aa kaa té.^a

²³Dini ghi n:ii ngé Yesu ka kélîmî kn:ââ ghêlî k:ii pi daangê chópu, yi ngwo dêêpî kópu dyuu cháâcháâ ngé a mgîmî nmoo. Chóó Lémi ngé u yi doo kwo, A tp:ee dini ghi n:ii ngé ye wamî t:aa, u kwo paa kélîmî

^v 3:16 Luukî 1:54-55; Gen 12:7   ^w 3:17 Dpodo 7:6   ^x 3:18 Lóma 4:14; 11:6
^y 3:19 Lóma 5:20   ^z 3:21 Lóma 8:2-4   ^a 3:22 Lóma 3:9-19

mbê dniye. ²⁴Nyââ, dêêpî kópu dyuu u maknopwo nmee a ya, u dí Yesu Kédisu mî ta. Chóó Lémi ngê u yi doo a kwo, A tp:ee ka paa kêlîmî mbê dniye, pi mb:aa ngê u ngwo a ka paa pyaa dniye. ²⁵Ala Yesu Kédisu ka kêlîmî u dye ghi, doo u ntââ dêêpî kópu dyuu u maknopwo mêdaanmî ya.

Epîlaham u yoo vy:o yéli

²⁶Yesu Kédisu ka nmyinê kêlîmî té, u l:êê dîy:o Chóó Lémi ngê tp:oo módó tp:oo mââ ngê a pyódu nmyoo.^b ²⁷Dini ghi n:iî ngê u kwo nmyi kêlîmî mbê dniye, yi ngwo mbápitísím kalê nmyoo, u kwo a kââdí nmyoo. Ntee a tóó, yinté nmyi pyaa dniye.^c ²⁸Nyââ, Yesu Kédisu u k:ii ngmídi ngê nmî pyaa dniye. Nmo Nju tpémi dp:oo u mo yéli, kn:aa yéli doo u mo yéli, pyââ yoo doo u mo yéli, mââ yoo doo u mo yéli, yélini yi pi dmi ndîî dé doo u mo yéli, yélini yi pi dmi tédê dé doo u mo yéli. Kêle, Yesu Kédisu ngê nmo yintómu yoo ngmídi ngê a pyódu nmoo.^d ²⁹Yi kópu u l:êê dîy:o, Epîlaham u yoo vy:o mye kaa nmyoo. Chóó Lémi ngê Epîlaham u l:êê dîy:o kópuni u pi u kwo a vyu, nmyi l:êê dîy:o kédê d:uu, kóó k:oo dê kaa nmyo.

Chóó Lémi tp:oo módó tp:oo mââ yoo

4 ¹Nyââ, Chóó Lémi ngê tp:oo módó tp:oo mââ ngê a pyódu nmoo. Yi kópu p:uu dyimê pywuu nmye m:uunîné kuwo. Tpémíni u pye mî dpî pw:oo knî, k:omo tpile u mî u tpile yilî díyo u ngwo dp:uu ghay dmi, ngmênê dini ghi n:iî ngê tp:ee tédê ngê a ya yédi, u tpile ndapî pyile njini ngê a ya yédi, u mî u pywopwo u kîghê ngópu a kwo yédi. ²Yi tpémi u kîghê u ngomo k:oo a kwo yédi, u kîghê u dnye a nyêmî ngê, u dí u mî ngê m:aani n:iî dpo kêma, tp:oo mââwe ngê u ngwo dp:uu pyódu. ³Yinté tpémi ntee pini ngê nmee a ya. Dyámê u dêêpî kópu dyuu u maknopwo nmee a ya.^e ⁴Ngmênê Chóó Lémi ngê m:aani n:iî mwiyé a ngmídi ngê, yi ngwo Tp:oo dyámê mbêmê nmo a dy:ââ ngê, pyââ ngê tpyó, Mósisí u dêêpî kópu dyuu u maknopwo doo a ya.^f ⁵Chóó Lémi ngê u yi doo kwo, Yélini dêêpî kópu dyuu u maknopwo a pyede, Tp:oo ngê nyi pw:ii téne, tp:oo módó tp:oo mââ ngê u ngwo paa pyódu téne.

⁶Chóó Lémi ngê tp:oo módó tp:oo mââ ngê a pyódu nmyoo, u l:êê dîy:o Tp:oo u Ghê Dmi nmyi mênê yó. Yi Ghéni Dmi ngê u ntââ ngê dpî pyódu nmyo, Chóó Lémi ka kwonmyimo, Munmíkó M:aa.^g ⁷Yi kópu u l:êê dîy:o mêdp:ee módó dpodo pyu yoo, ngmênê tp:oo módó tp:oo mââ ngê nmyi pyaa dniye, Chóó Lémi ngê kóó k:oo wa kaa nmyo.^h

^b 3:26 Njon 1:12   ^c 3:27 Lóma 6:3-4; 13:14   ^d 3:28 1 Kódin 12:12-14

^e 4:3 Kílosa 3:20-23   ^f 4:4 Njon 1:14; Lóma 8:3-4   ^g 4:6 Lóma 8:15-16   ^h 4:7 Lóma 8:17; Nkal 3:29

Nkalásiya tpémi yi nuw:onuw:o Póól ngé u ngwo ghè wo

⁸ Dini ghi n:ii ngé Chóó Lémi nmyi lama ghêlfi k:ii daangé yaa wo, yi ngwo k:omo yâpwo knî yi p:uu módó nmyimo a dpodo,ⁱ ⁹ ngmênê ala ngwo Chóó Lémi nmyi lama a tóó, u kwo a kââdfi nmyoo. Lukwe dîy:o u yi nmye a kwo, Dêêpî kópu dyuu u maknopwo nmyi yaa dmi. Lukwe dîy:o módó dpodo pyu ngé nmye pyodopyodo té. ¹⁰ Wiki yintómu knî yi k:oo, wo piini ngé, lukwe dîy:o Nju tpémi yi l:êê ghi yilfi nmye chââchââ tumo. Myenté d:ââ knî yi k:oo yi mwiymwiyé wéni nmye chââchââ tumo, m:ââ knî yi k:oo yi mwiymwiyé wéni myenmye chââchââ tumo. Myenté m:ââ k:oo, yi naa u wo ndîfi dé nmye chââchââ tumo.^j ¹¹ Nmyi nuw:onuw:o a nga da ghê. Mumdoó nmyi vy:o módó noon:aa dpodo?

¹² A tîdê mbwó yoo, nîné kwunokwuno nmyo, a nt:anê a yaa dmyeno. Dini ghi n:ii ngé nmyi vy:o noon:aa kwo, a kn:ââ yoo yi l:êê ghi dmi nê kuwo too. Ntee nmyee a ya, nmyi vy:o yinté myenoon:aa kwo. Yi lémi ghi dmi namê chââchââ dé. Dini ghi n:ii ngé nmyi vy:o noo a kwo, dono kópu a nga dpîp:engmê d:uu ngópu. ¹³ Nmyi lama kîyedê tóó, noo a mbii, u l:êê dîy:o nmyi vy:o noon:aa kwo, nmî Lémi p:uu nmye noon:aa danê.^k ¹⁴ K:omo tpile a mbii u l:êê dîy:o dpodo ndîfi nmyinê pyw:ee ngópu, ngmênê a wépi dpîp:e pwaá ngópu, a kópu dyuu k:omo tpile ngé nmye myedaa pyodo. Nyââ, a kópu dyuu nmyi ny:ee ngópu, Chóó Lémi u enjel k:ii nmyinê châpu noo, myenté Yesu Kédisu ntee pini ngé myenmyinê châpu noo. ¹⁵ A kópu dyuu u l:êê dîy:o w:aa n:ii nmyinê pyw:ee ngópu, ala ngwo lukwe u ngwo ngmêdê pyódu? A lama ka tóó, a kópu dyuu u l:êê dîy:o w:aa nmyinê pyw:ee ngópu, mu kópu u dîy:o yi ngwo kópuni nmye wonfi dmy:ee ngé, a ka pênmyinê kê ngópu, a ka daap:ee w:êê ngópu. Nmyi ngwolo dmi nmye w:aa dmy:ee too, ye a ka pênmyinê kê tumo. ¹⁶ Kópu dyuu ndêndê n:ii nmye n:uu vyyu, mumdoó yi kópu knî yi l:êê dîy:o daa nmyi nuu u pi ngé d:a pyódu?^l

¹⁷ Nmyi ndiye kîgha pyu knî y:oo wunê paapaa nmyo, u yi y:e a kwo, Nmî pee nmî kaa té, ngmênê daa kópu mb:aa ye d:uud:uu ngmê. U yi y:e a kwo, Ala yéli nê kwulo nmo puwâ, nmî yi dmi y:e vyîlo yichoo kwo. ¹⁸ Ngmênê dye ghi yintómu a yi nmye choo kwo. Dini ghi n:ii ngé nmyi vy:o noon:aa kwo, a yi nmye doo a kwo. Ala ngwo kuughê nîné tóó, a yi nmye myechoo a kwo. ¹⁹ A tp:ee yoo, ala ngwo nmyi l:êê dîy:o dpodo ndîfi méd:a pyw:oo. Mbwili wupwo tédê ntee a mgîmî vyîmî yédi, yinté nmyi l:êê dîy:o my:aanîné mgîmî vyîmî, u dí Yesu Kédisu ntee pini ngé anmyi pyaa dmi. ²⁰ Nmyi vy:o wonîné kwo, ye mb:aamb:aa ngé nipi pono danêmbum té. D:ongé w:ee nmyoo.

Kââdfi te mbwee, kââdfi te kamî, yi kópu dyuu

²¹ Nmyi vy:o yéli n:ii knî y:oo u yi y:e a kwo, Dêêpî kópu dyuu u maknopwo nmî ya, kópuni puku yedê a tóó, lukwe dîy:o daa nuw:onuw:o

i 4:8 1 Kódin 8:4-6 j 4:10 Kílosa 2:16 k 4:13 1 Kódin 2:3 l 4:16 Njon 8:45

ngmê. ²²Yi kópu ala. Epílaham tp:oo miyó, woni u kpâm Sela ngê tpyó, woni wop dpodo módó Heka ngê tpyó.^m ²³Epílaham ngê u dpodo módó mbwili ngê, daa kópu ndîi yi d:uu ngê, ngmênê m:ââ yilí yi k:oo u kpâm Sela ka tpete doo u ntââ ngê doo a ya. Dini ghi n:i ngê Chóó Lémi ngê kópu ye ngma a vyyu, u ntââ ngê u ngwo a pyódu doo, tp:ee u ngwo tpyé ngópu. Kópu ndîi yila.ⁿ ²⁴Kópuni y:e a pyodo, dyimê pywuu ngê nmye nîné pyépi. Yi pyópu dê yi nt:u kópu alanté, kââdí te mbwee, kââdí te kamî. Wop dpodo módó Heka u nt:u kópu, kââdí te mbwee. Mósisí ngê kââdí te mbwee u dêêpî kópu dyuu Sainay mbwini mbêmê nya too. Heka wop ntee doo a dpodo, yélini yi dêêpî kópu dyuu u maknopwo a pyede, yinté wop dpodo pyu ntee pini ngê a pyede.^o ²⁵Nyââ, Heka u nt:u kópu, Sainay, mbwini n:i Alépiya Wee u kwo a kwo. U nt:u kópu m:uu a tóó, Njedusalem, p:aani n:i Njuda Wee u kwo a tóó. Nju tpémi yi p:aa ndîi Njedusalem. Yi kópu u l:êê díy:o, Heka wop ntee doo a dpodo, Nju tpémi nye yinté dé, wop dpodo pyu ntee pini ngê a pyede. ²⁶Ngmênê dp:oo yinté yéli, nmî Njedusalem ndêndê mbóó p:uu wunê tóó. Nmî pye Sela daa wop dpodo módó ngê doo a ya. Yi kópu u l:êê díy:o wop dpodo pyu ntee pini ngê dpîno pyede.^p ²⁷Njedusalem n:i mbóó p:uu wunê tóó, yi p:aani p:uu ala kópu puku yedê a tóó,

Pyópuni daa tpete módó, ala kópu nyeni,
nga mb:aamb:aa ngê choo ya.

Tp:ee choongmê tpyó,
ngmênê w:aa anyiné pyw:oo,
u l:êê díy:o chi kââkââ.

Pyópuni u moo ngê dêpê kuwo ngê,
yi pyópu wanyi t:ee kwolo.

K:omo tpile moo ngê a kuwo nyoo,
ngmênê dini ghi n:i ngê nga amêdê diyé,
tp:ee yilí anyi tpyé.^q

²⁸A tídê mbwó yoo, Chóó Lémi u kópu mbêmê Sela ngê Yisak ntee a tpyó, nmyo nye yinté dé, Chóó Lémi ngê chóó u kópu mbêmê tp:oo módó tp:oo mââ ngê a pyódu nmyoo. ²⁹Epílaham u dye ghi ngê Heka tp:oo ngê Sela tp:oo u vyye u yi u ngwo dpîmo a kwo. Nyââ, tpémíni Chóó Lémi u Ghê Dmi u kópu mbêmê a pyodo, yi tpémi daa Heka tp:oo u nuu u pi ngê doo a ya. Ala ngwo nye yinté. ³⁰Ngmênê puku yedê ala kópu a tóó,

Wop dpodo módó ghee dpî dy:ââ dé,
mu kópu u díy:o ñmile dyuu tp:oo ngê daapaa ghay we.

^m 4:22 Gen 16:15; 21:2   ⁿ 4:23 Lóma 9:7-9   ^o 4:24-26 Lóma 8:15   ^p 4:26 Hipílu 12:22;
Tpyuu 21:2,10   ^q 4:27 Is 54:1

Pyópuni daa wop dpodo módó, yi pyópu tp:oo ngê Epílaham u tpile dé ghay dniye.^r ³¹A tîdê mbwó yoo, dp:oo wop dpodo módó u yoo, ngmênê nmo Sela u yoo.

Póól ngê u ngwo ye vyu, yepê, Wop dpodo pyu ngê mênangmê pyódu

5 ¹Wunê wop dpodo pyu ngê nmee a ya, ngmênê Yesu Kédisu ngê yi a pw:ii nmoo, yi mênangmê diyé, wop dpodo pyu ngê mênangmê pyódu.^s

²Nê Póól, ala kópu nmye nîné tpaépê. Pi ngmê ngê Chóó Lémi u l:ii nmyi too pee p:uu angmê t:ee knomomê, ye kópuni Yesu Kédisu ngê nmî l:êê díy:o d:uu ngê, k:omo tpile ngê nmye wa pyódu, daawa ngee nmyo. ³Kópuni wunê nmye n:uu vyu, nmye mênîné tpaépê, pini n:ii too pee p:uu Chóó Lémi u l:ii dê kaa knomomê, dêêpî kópu dyuu yintómu choo cháâchââ dé. ⁴N:ii ngê u yi adî kwo, Dêêpî kópu dyuu cháâchââ mbêmê Chóó Lémi ka pi mb:aa ngê nî pyódu, yi pini Yesu Kédisu kóó k:oo wa a pwii, u yikî Yesu Kédisu u pwo daa ghay wo. ⁵Ngmênê Yesu Kédisu ka nmo kélîmî té, u l:êê díy:o nmî lama a tóó, u Ghê Dmi mbêmê Chóó Lémi ka pi mb:aa ngê wa pyódu nmo. ⁶K:omo tpile Chóó Lémi u l:ii nmî p:uu a t:a, ó daa t:a, ngmênê Yesu Kédisu ka nmî kélîmî mbê dniye, u ngwo u kwo a kââdí nmoo, ala ngwo yoo yi nuu ghi dmi nmî nódo a tóó.

⁷Nmî Lémi u maa ndêndê mb:aamb:aa ngê kînmyee a kîgha. N:ii knî y:oo yi máádi p:uu a y:ee nmyoo, lukwe díy:o ye nmyi ng:aa mbê dniye. ⁸Chóó Lémi ngê yi máádi p:uu mwiyé kaa nmyoo. N:ii knî y:oo nmyi nuw:o dmi ngmêê tumo, doo u dpodo pyu yoo. ⁹Nmyi lama kiyedê tóó, yis knî tp:oo daa ndîf anyinê ngî, kpo ndîf u mênê anyi yé, anyi pwiyé, kpo yintómu dpî mbwó. Yi yéli y:oo yinté kîngê dyênê nmyo. ¹⁰Nmî Lémi mbêmê nê w:ee ngê, yi yéli y:oo daawa dyênê nmyo, a ka anmyinê ng:aa mbê dmi. N:ii knî y:oo nmyi némi dmi a dyede ngmê, nmî Lémi ngê wa kpada té.

¹¹A tîdê mbwó yoo, pi knî ye ala kópu wunê tpaépê ngê, Chóó Lémi u l:ii nmyi p:uu choo kelekele, ye Nju tpémi y:oo daapídnye kpakakpaka nê, kópuni Yesu Kédisu u kídosi p:uu n:aa tpaépê ngê, yi kópu p:uu daapêdê lvêédîlvêédî té.^t ¹²N:ii knî y:oo u yi a kwo, Ala yéli yi pi njini too nmo a ngêêpî dé, kópu dono ye d:uud:uu ngmê, yi yéli y:oo yi chóó yi vyóó w:uu dmi dny:oo a ngêêpî dé.

Chóó Lémi u Ghê Dmi u pono vyápê

¹³A tîdê mbwó yoo, dpodoni wunê wop nmyimo a kîgha, nmî Lémi ngê yi a pw:ii nmyoo, ngmênê nangê vyi, Pi ngmê u maknopwo dp:ono pyede, kópuni yilî yi yi dmi nmo a kwo, nmo d:uud:uu dé, yi kwódu yé u

^r 4:30 Gen 21:10; Njon 8:35   ^s 5:1 Njon 8:32,36; Dpodo 15:10   ^t 5:11 1 Kódin 1:23

kópu daa tóó. Yi kópu nangê vyi, ngmênê nmyi nuu ghi dmi numo nódo choo ya, numo p:uu wop dmyinê dpodo."¹⁴ Dêêpî kópu yilî yintómu ala kópu u mênê a pyede, ñyóó nuu ghi nódo ntee a tóó, yoo yi nuu ghi dmi nódo yinté myechoo ya."¹⁵ Numo ka namê dnyepéli, numo ka myenamê peede tpapê, kminté d:ud:umbiy:e wanmyi numo dyênê té.

¹⁶ A tîdê mbwó yoo, Chóó Lémi u Ghê Dmi u pono dmyinê vyápê, nmyi chóó nmyi pono namê vyápê."¹⁷ Nuw:o dono n:i nmyi mênê a tóó, Chóó Lémi u Ghê Dmi p:uu a d:uu yédi, myenté Chóó Lémi u Ghê Dmi yi nuw:o dono p:uu a d:uu yédi. Nmî Mî ngê u yi u ngwo daa kwo, A yoo yi chóó yi pono dny:oo vyápê."¹⁸ Nmî Mî u Ghê Dmi u pono anmyi vyápê knomomê, ye Nju tpémi yi dêêpî kópu dyuu u maknopwo daanmyi kwo."¹⁹

N:i yoo yi chóó yi pono a vyápê nyédi, yi l:êê ghi dono dé nmî lama dé. A pyââ ti mââ ti nyédi, yi gha tupwótupwó dé, pi u dnye daa yi ng:aa.²⁰ Kn:aa yâpwo dé a chââchââ tumo, a nképinkwépi nyédi. Noko a diya nyédi, numo p:uu a d:uu nyédi, a ñ:ee kapî nyédi. A nod:enod:e nyédi, yi chóó yi p:uu a nuw:o nyédi, yoo dpî chaa t:oo, yi chóó yi pee a kapî tumo.²¹ A ñ:ee kapî nyédi, a mbwaa ndanî nyédi, a ghétighéti nyédi, yinté kópu yilî dpî d:uu ngmê. Yinté kópu dé nmye wunê ntee n:uu kwódu too, ala ngwo nmye myed:a kwódu té. N:i knî y:oo yi kópu yilî a d:uud:uu tumo, Chóó Lémi kóó k:oo daamî ghê dmi.

²² N:i yoo nmî Mî u Ghê Dmi pono a vyápê nyédi, yi nuu ghi dmi numo nódo a ya nyédi, w:aa dpo pyw:ee ngmê, pi knî yi k:i mb:aamb:aa ngê nipi a ya nyédi. Lîmîlîmî ngê daa nod:enod:e nyédi, yi l:êê ghi dmi mb:aamb:aa dé, pi knî ye mb:aamb:aa ngê a vyuwo nyédi. Daa pi dódó nyédi,²³ daa mbodo ndîî mbodo ndîî nyédi, nuw:o dono ka daa ng:aa nyédi. Doo u ntââ yinté yéli ye pi daadî kwódu yé.²⁴ Yesu Kédisu kídosi ñedê ntee pwene, yélini u kwo a kââdî too, yi nuw:o dono yinté mye pwene, dono u yi y:e mêdaa kwo."²⁵ Dini ghi n:i ngê Yesu Kédisu ngê u kwo a kââdî nmoo, u Ghê Dmi ngê ghê kamî nmo a kpo, yi ghéni dmi u pono vyápê kmêle.²⁶ Doo u ntââ nmî chóó nmî pi dmi daanmî kmîmî dé, doo u ntââ yoo daanmî nod:enod:e kîgha dé, doo u ntââ numo ka daanmî ñ:ee kapî.^b

Póól ngê u ngwo yepê, Numo ngêêpi kmêle

6 ¹ A tîdê mbwó yoo, nmyi vy:o pini ngmê ngê angmê kn:aadi knomomê, yélini nmî Mî u Ghê Dmi pono a vyápê té, yi yéli y:oo yi pini moo wáti y:e. Gheteghete ngê u kwo nangmê mbwólu, nmyi chóó nmye myedmyina a vyuwo, yinté kópu kîdmyengmê d:uu ngmê.^c ² Pini

^u 5:13 1 Pita 2:16   ^v 5:14 Mát 5:43-44; 7:12   ^w 5:16 Lóma 8:3-4   ^x 5:17 Lóma 7:15-23

^y 5:18 Lóma 6:14   ^z 5:22-23 Mát 7:16-20; Epeso 5:8-9   ^a 5:24 Kílosa 3:5

^b 5:26 Pilipay 2:3   ^c 6:1 Mát 18:15

n:ii ka kópuni dîngîdîngî ngê adî pyodopyodo, dmyinê ngêêpî, Yesu Kédisu u dêêpî kópu u ngwo anmyi châachâa. Yi kópu ala, nmyi nuu ghi dmi numo nódo dny:oo ya.^d ³Pini n:ii ngê dê vyi knomomê, Nê pi ngmê, ngmênê u pi têtê, yi pini ngê chóochóo dpî dóo. ⁴Nmyi chóo nmyi l:êê ghi dmi ntênê dmyinê mumu dé, kn:aa yéli yi dono knî yi mbêmê nmyi chóo nmyi pi dmi namê kmîmî dé. N:ii u l:êê ghi dmi mb:aamb:aa dé, vyîlo yi pini ngê choo tpaê, Nê pi mb:aa.^e ⁵Pi ngmê ngê kîngê vyi, Yoo yi dono ndîi, a dono têtê, Chóo Lémi ngê daawa kpada nê. Kêle, nmyi l:êê ghi dmi mb:aamb:aa ngê dny:oo ya, u ngwo daawa kpada nmyo.^f

⁶N:ii knî y:oo nmî Lémi u kópu dyuu nmye a tpaê ngópu, dmyinê yeedeede dé.^g

⁷Ntênê dmyinê nuw:o. Doo u ntâa Chóo Lémi daanmyi dóo ngmê. Ntini n:ii anyi ntówo, vyîlo yi ntini nt:u yuu kaalî. ⁸Pini n:ii nuw:o dono u pono a vyápê yédi, nt:u dini ghi n:ii ngê wa kaalî, Chóo Lémi ngê wa dyênê. Pini n:ii nmî Mî u Ghê Dmi u pono a vyápê yédi, nt:u dini ghi n:ii ngê wa kaalî, ghê kamî wa a pyw:oo, ghéni n:ii chedê ngê daawa pyódu.^h ⁹Kópu mb:aa d:uud:uu kîdmyengê yé ngmê, doo u ntâa nmo d:uudpî diya, mu kópu u dîy:o kópu mb:aa n:ii nmo ntówo too, yi nt:u dmi dini ghi n:ii ngê wa kaalî, mb:aamb:aa u ngwo anmo pyw:oo.ⁱ ¹⁰Yi kópu u l:êê dîy:o yélini yi k:ii Yesu ka nmo kélîmî té, mb:aamb:aa ngê dmyinê ngêêpî dé, wo yéli myedmyinê ngêêpî dé. Ala pi ngêêpî u dye ghi.

Kuwókuwó kópuni Póól ngê chóo kîlî d:êê ngê

¹¹A tîdê mbwó yoo, a kuwókuwó kópu a chóo d:a d:êê. A d:êê ndîi nga a m:uu yó. ¹²Yélini knî y:oo u yi a kwo, Ala yéli yi too pee p:uu Chóo Lémi u l:ii nmî t:oo, u yi y:e a kwo, Nju tpémi ye yoo mb:aa ngê u ngwo nmî pyaa dmi. Nmî lama ka tóo, Kópuni Yesu Kédisu ngê u kîdosi íedê d:uu ngê, yi kópu ka kélîmî mu ngmîdî mbêmê nmî Mî kóo k:oo anm:uu ghê dmi. Yi yéli y:oo yi kópu nmye wodnye tpaê, ye Nju tpémi y:oo pî kpaka tumo.^j ¹³K:omo tpile Chóo Lémi u l:ii yi too pee p:uu a t:a, ngmênê u dêêpî kópu dyuu daa châachâa tumo. U yi y:e a kwo, Chóo Lémi u l:ii ala yéli yi p:uu nmî t:oo, mu kópu u dîy:o u yi y:e a kwo, Nmî pi dmi ndîi ngê u ngwo paa pyaa we. ¹⁴A chóo a pi dîni kmîmî ngê, ngmênê kópu ndîi mu ngmîdî pi knî ye n:aa tpaê ngê, kópuni Yesu Kédisu ngê kîdosi íedê d:uu ngê. Yi kópu u l:êê dîy:o dyámê u kópu dé têtê kópu ngê a ka pyaa dniye, myenté dyámê mbêmê tpémi ye k:omo tpile ngê nî pyodo.^k ¹⁵K:omo tpile Chóo Lémi u l:ii nmî p:uu a t:a, ó daa t:a, yi kópu daa ndîi kópu, ngmênê Chóo Lémi ngê kamî ngê mê pyódu nmoo, yi kópu yi

^d 6:2 Lóma 15:1-2   ^e 6:4 2 Kódin 13:5   ^f 6:5 Lóma 14:12   ^g 6:6 1 Kódin 9:11,14

^h 6:8 Njon 3:6; 6:63; Lóma 8:13   ⁱ 6:9 2 Tes 3:13; 1 Kódin 15:58   ^j 6:12 Nkal 5:11; Pilipay 3:18   ^k 6:14 Luukí 14:27; Nkal 2:20-21

ndîî kópu.^l ¹⁶N:ii yoo yi nuw:o dmi yinté a pyede, Chóó Lémi ka dny:oo ch:anêch:anê, kóó k:oo dpî kaa téne, u yoo yintómu knî yi k:ii.

¹⁷A kuwókuwó kópu ala. U ya a nga daa kwo, Pi ngmê ngê a kópu dyuu u wépi a pwaa ngê, mu kópu u díy:o Yesu u l:êê díy:o kwéli a p:uu yilí a t:a. Yi kwéli knî yi l:êê díy:o nmyi lama choo a ya, Nê Yesu p:uu ndêndê ngê a dpodo.^m

¹⁸A tídê mbwó yoo, nmî Lémi Yesu Kédisu nmyi ghê dmi knî ye mb:aamb:aa ngê choo a vyuwo.

Wu u dí.

---

^l 6:15 2 Kódin 5:17   ^m 6:17 2 Kódin 4:10